

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/319/2021
Identifikačné číslo spisu:	1217209894
Dátum vydania rozhodnutia:	19.07.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1217209894.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu L. Q., narodeného X. E. XXXX, X., X. X, zastúpeného advokátskou kanceláriou BANÍK & Partners s.r.o., Bratislava, Košická 46, IČO: 51 329 972, proti žalovaným 1/ C.S. CARGO Slovakia a.s., Bratislava, Mliekarenská 10, IČO: 35 892 404, zastúpenému advokátskou kanceláriou LEGAL ART, s. r. o., Bratislava, Námestie SNP 19, IČO: 36 289 302, 2/ Generali Poist'ovňa, a. s., Bratislava, Lamačská cesta 3/A, IČO: 35 709 332, zastúpenému advokátskou kanceláriou MST PARTNERS, s. r. o., Bratislava, Laurinská 3, IČO: 36 861 545, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 13C/31/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 13. novembra 2020 sp. zn. 16Co/258/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 9. apríla 2018, č. k. 13C/31/2017-263 žalobu zamietol a žalovanému 1/ a 2/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

1.1. Žalobca sa žalobou doručenou súdu 18.5.2017 domáhal voči žalovaným zaplata sumy 33 000 eur na tom skutkovom základe, že 18.5.2014 došlo ku zrážke osobného motorového vozidla vedeného vodičom Y. Q. s linkovým autobusom, následkom čoho žalobca utrpel ťažké poškodenie zdravia.

1.2. Súd prvej inštancie mal vo vzťahu k skutkovému stavu za nesporné, že 18.5.2014 došlo k dopravnej nehode, kedy sa vodič kamiónovej súpravy Y. Q. zrazil s oproti idúcim linkovým autobusom, pričom pri tejto dopravnej nehode spôsobenej vodičom Y. Q. došlo k poškodeniu zdravia žalobcu, ktorý

utrpel pomliaždenie mäkkých tkanív hlavy, tržnú zmliaždenú ranu v spánkovej oblasti, pomliaždenie mäkkých tkanív ľavého stehna v oblasti pravého predkolenia a najmä devastačné poranenie ľavej nohy v oblasti členka s poškodením tepien, vyklbením členku, hodnotené ako neúplná amputácia v oblasti členka. Ustálil, že žalobca z titulu náhrady za bolestné, sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej ako „SSU“) a iných vynaložených nákladov súvisiacich s poškodením zdravia, obdržal od alovaneho 2/ celkovo sumu 65 709,81 eura, počítanú súčtom platieb zo dňa 2.12.2014 vo výške 7 531,81 eura za bolestné, zo dňa 17.4.2014 vo výške 22 268 eura za SSU, zo dňa 2.2.2016 vo výške 11 174 eura za SSU, a zo dňa 9.8.2016 vo výške 24 736 eura za SSU (na základe dohody o urovnaní). Považoval za potrebné pripomenúť, že na základe dohody o náhrade za SSU uzavretej medzi žalovaným 2/ a žalobcom dňa 21.7.2016 (predmetom ktorej bolo určenie výšky náhrady za SSU, ktorú si žalobca uplatnil s odkazom na posudok R. I. R. zo dňa 16.2.2015 a R. T. Y. zo dňa 24.9.2015), si strany dohody dojednali zvýšenie náhrady za SSU v súlade s § 6 ods. 1 v nadväznosti na § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. o 45 % zo sumy 40 095 eur. Pokiaľ sa jedná o pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného 1/, súd prvej inštalencie mal za ustálené, že konaním žalovaného 1/ (prostredníctvom jeho zamestnanca) došlo k dopravnej nehode, pri ktorej utrpel žalobca vážne zranenia, ktoré mu zanechali následky na fyzickom a psychickom zdraví. Na uvedenom základe uzavrel, že žalovaný 1/ nesie zodpovednosť za vzniknutú škodu ako prevádzkovateľ motorového vozidla podľa § 427 Občianskeho zákonníka. V súvislosti s otázkou existencie pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 2/, t.j. poisťovne, poukázal na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-22/2012, zo dňa 24.10.2013, ale aj následnú rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu SR v rozhodnutiach vydaných pod sp. zn. I. ÚS 474/2016, zo dňa 17.8.2016, č. k. III.ÚS 666/2016-36, zo dňa 11.10.2019, č. k. II. ÚS 610/2017-11, zo dňa 10.10.2017, a uviedol, že je potrebné prihliadnuť hlavne na účel povinného zmluvného poistenia, kedy toto má nepochybne slúžiť na elimináciu následkov spôsobených osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla; ak teda v prípade dopravnej nehody vznikne škoda v podobe zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby, ktorá sa dokonca primárne prejavila v zdravotných následkoch, či už fyzických alebo psychických, je nepochybné, že aj táto utrpená ujma musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla. Súd prvej inštalencie skonštatoval, že ak by žalobca v spore osvedčil a preukázal relevantný zásah do jeho osobnostných práv spôsobený dopravnou nehodou zavinenou žalovaným 1/, tak žalovaný 2/ by bol nositeľom pasívnej vecnej legitímácie. V tejto súvislosti dodal, že obrana žalovaného 1/ v tom zmysle, že žalobca ako poškodený mal priamy nárok na plnenie práve voči žalovanému 2/ ako poisťovní, a teda sa mal domáhať priznania nároku len voči nemu, však nemá oporu v ustálenej judikatúre ani v právnej úprave; skutočnosť, že mal žalovaný 1/ uzavretú poistnú zmluvu ho totiž z povinnosti plniť nezbavuje, iba umožňuje poškodenému domáhať sa plnenia od oboch subjektov, prípadne podľa svojho uváženia voči ktorémukoľvek z nich samostatne, nakoľko tituly na plnenie existujú súčasne. Súd prvej inštalencie zhrnul, že v teoreticko-právnej rovine bolo podstatou tohto sporu vyhodnotenie možnosti poškodeného subjektu domáhať sa tak náhrady škody na zdraví v podobe náhrady bolestného a SSU, ako aj nemajetkovej ujmy v peniazoch z titulu zásahu do práva na ochranu osobnosti, na základe jedného a toho istého skutku škodcu. Mal za nepochybné, že žalobca sa v tomto prípade domáhal nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu, že dopravnou nehodou zavinenou žalovaným 1/ došlo k zásahu do jeho osobnostných práv a to cti, dôstojnosti, súkromia a telesnej integrity, pričom všetky uvádzané imanentné zložky osobnosti boli podľa tvrdení žalobcu zasiahnuté vo viacerých rovinách, a samotný zásah sa prejavil v telesnom, psychickom, spoločenskom, pracovnom i rodinnom živote žalobcu. Súd prvej inštalencie pripomenul, že žalobca svoj nárok reálne odôvodňoval tým, že pred nehodou viedol riadny rodinný, spoločenský, kultúrny život, hrával aktívne basketbal, netrpel žiadnym zdravotným postihnutím; po nehode sa znovu učil chodiť, trpí fantómovými bolesťami, depresívnym syndrómom, nevie sa sústrediť, nemôže športovať, obmedzil sa jeho pracovný potenciál i schopnosť nadviazať dlhodobý vzťah, je invalidný dôchodca a držiteľ preukazu ZŤP. Podčiarkol, že všetky tieto skutočnosti, ktoré mali tvoriť skutkové vymedzenie dôvodnosti uplatňovaného nároku, však už boli zohľadnené, reflektované a plne odškodnené v rámci plnenia náhrady za SSU; z vykonaného dokazovania totiž ustálil, že pri určení výšky náhrady za SSU sa vychádzalo z viacerých znaleckých posudkov, kde znalci prihliadli nielen na fyzické následky (a konštatovali obmedzenie možnosti uplatniť sa po úraze v spoločnosti, pričom z tohto dôvodu navýšil R. I. R. bodové hodnotenie na dvojnásobok), ale aj na následky psychické (v rámci ktorých bolo vzaté do úvahy, že sa žalobca nie je schopný riadne začleniť do spoločnosti, zamestnať sa, žiť spoločenským životom, boli konštatované problémy s nadväzovaním

vzťahov - R. T. Y.). Dodal, že aj R. B. S. zohľadnila trvanie fantómových bolestí, zníženie schopnosti uplatniť sa v partnerskom, pracovnom i spoločenskom živote, skonštatovala zníženie možnosti športových aktivít. Súd prvej inštancie považoval za potrebné zdôrazniť, že nespochybňuje záver Najvyššieho súdu SR v rozhodnutí vydanom pod sp. zn. 7Cdo/65/2013, v zmysle ktorého nie je vylúčené, že ten istý skutkový dej môže zakladať tak nárok na náhradu za SSU, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu zásahu do osobnostných práv, avšak zároveň podčiarkol, že v tomto spore žalobca neuviedol žiadne iné skutkové okolnosti (v podobe následkov spôsobených nehodou), ako tie, ktoré už boli nahrádzané iným právnym inštitútom, t.j. neuniesol bremeno tvrdenia. Súd prvej inštancie ďalej ozrejmil, že v spore bolo nutné prihliadnuť aj na okolnosti predchádzajúce nehode, kedy mal žalobca zjavne problémy s drogami, ktoré spôsobili jeho takmer rok trvajúce liečenie a opakovanú hospitalizáciu; v tomto období došlo k prerušeniu jeho školských, spoločenských i športových aktivít, a v konaní nebolo preukázané, že výsledkom jeho liečby by nutne bolo zlepšenie týchto okolností. Na uvedenom základe sa aj výška uplatňovanej nemajetkovej ujmy javí ako minimálne neprimeraná a nadnesená, nakoľko treba vychádzať zo stavu, ktorý existoval v čase nehody a teda v čase zásahu. Ďalej mal za nepochybné, že nemajetková ujma sa poskytuje len v prípade, že došlo k zásahu do osobnostnej sféry v závažnej miere, čo sa však žalobcovi v konaní preukázať (a vlastne ani tvrdiť) nepodarilo. Pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti, súd prvej inštancie uviedol, že je potrebné vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom či inom prostredí fyzickej osoby; túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie. Dodal, že iba v prípade, ak sa dostatočne preukáže reakcia svedčiaca o znížení dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere, môže byť fyzickej osobe výnimočne a subsidiárne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy. V nadväznosti na uvedené súd prvej inštancie skonštatoval, že v celom konaní nevyšli najavo také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali prijatie záveru o závažnom zásahu do dôstojnosti, či cti žalobcu; žalobca totiž s výnimkou tvrdenia, že ho niektorí ľudia ľutujú, niektorí si robia srandu, že má problém vchádzať do mora, že sa nechodí kúpať na verejné kúpaliská, neuviedol iné následky, reakcie okolia, či skutky ľudí, ktoré by zasahovali do jeho osobnostných práv, znevažovali ho, alebo by akokoľvek vyslovene negatívne hodnotili jeho osobu. Na uvedenom základe súd prvej inštancie uzavrel, že žalobcom uvádzané následky boli plne a primerane zohľadnené v rámci náhrady za SSU, a vzhľadom na to, že neuviedol ani neopísal iné okolnosti, ktoré mali alebo by objektívne mohli mať za následok zásah do jeho osobnostnej sféry, napokon dospel k záveru, že žalobca neuniesol bremeno tvrdenia a ani dôkazné bremeno, a preto s poukazom na článok 19 Ústavy SR, § 11, § 13 ods. 1, ods. 2, ods. 3, § 444, § 427 ods. 1, ods. 2, § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 2 písm. a), a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z., žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP, a žalovaným, ktorí mali vo veci plný úspech, priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v plnom rozsahu. Na záver súd prvej inštancie zdôvodnil, že výsluch R.. T. Y., ktorý v spore navrhoval vykonať žalobca za účelom objasnenia aké konkrétne následky a prejavy možno zahrnúť pod bodované diagnózy nevykonan z dôvodu, že tento dôkaz bol navrhnutý až na pojednávaní 13.12.2017, pričom nebol navrhnutý ani v žalobcových predchádzajúcich písomných vyjadreniach ani na pojednávaní konanom 23.10.2017, kde súd prvej inštancie predniesol svoje predbežné právne posúdenie veci a zdôraznil neunesenie bremena tvrdenia zo strany žalobcu. Na uvedenom základe vychádzajúc zo zásady sudcovskej koncentrácie konania, právny zástupca žalobcu vykonanie tohto dôkazu neuplatnil včas, nakoľko ho mohol navrhnúť bez akýchkoľvek problémov už skôr. Ďalej poznamenal, že právny zástupca žalobcu namietal, že nebol súdom poučený o zásade koncentrácie, avšak podľa § 160 ods. 3 CSP súd poučovaciu povinnosť nemá, ak je strana v konaní zastúpená advokátom. Súd prvej inštancie ďalej dôvodil, že nepristúpil ani k vykonaniu dôkazu - výsluchu R.. B. S., ktorého vykonanie navrhol žalovaný 2/, pretože účelom výsluchu bolo oponovať žalobcovi, ktorý sponchybil závery znalkyne R.. B. S., prijaté v jej posudku, čo vyhodnotil ako nadbytočné, keďže z tohto znaleckého posudku vychádzal len okrajovo a jeho obsah vzhľadom na odôvodnenie rozhodnutia nemá zásadný vplyv na posúdenie dôvodnosti uplatňovaného nároku.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na odvolanie žalobcu, rozsudkom z 13. novembra 2020 sp. zn. 16Co/258/2018 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovaným 1/ a 2/ priznal proti žalobcovi plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd konštatoval, že pokiaľ súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na právnej úvahe o nemožnosti duplicitnej náhrady založenej na tom istom skutkovom základe, postupoval plne v súlade so skutkovými zisteniami, ku ktorým dospel na základe stranami navrhnutých dôkazov, pričom nebolo možné sa stotožniť s námietkou žalobcu v odvolaní spočívajúcou v otázke, že ak súd prvej inštancie subsumoval všetky následky neoprávneného zásahu do jeho psychicko-morálnej sféry života pod uvedenú položku č. 255 podľa lekárskeho posudku R. Y., tak je na mieste otázka, aké duševné poruchy, v akom stupni intenzity sa do hodnotenia SSU premietli a najmä, aké tieto vyvolávajú následky a obmedzenia v rôznych sférach jeho života; súd prvej inštancie je totiž viazaný skutkovým opisom (žalobnými tvrdeniami) zdôvodňujúcim uplatnený nárok, preto ak sa žalobca v skutkovom opise v žalobe obmedzil výlučne na formulovanie (uplatnenie) iba tých obmedzení (sťažení), ktoré podľa zdôvodnenia posudkového lekára R. Y. už boli žalovaným 2/ nahradené plnením z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia v rámci náhrady SSU v celkovej sume 58 178 eur, tak znáša na jeho ujmu zamietajúce meritórne rozhodnutie v spore z dôvodu, že nepreukázal hmotnoprávny nárok uplatnený žalobou.

2.2. V žalobe, prednese žaloby na prvom pojednávaní 23.10.2017, ale ani po vyslovení predbežného právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie o.i. spočívajúcom v nemožnosti duplicitného odškodnenia následkov poškodenia zdravia žalobcu prostredníctvom inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy, ktoré boli výslovne už predmetom náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, žalobca nenavrhol vykonať výsluch svedka R. Y. (navrhol iba vypočutie matky a brata žalobcu) a neučinil tak ani v procesnej lehote 30 dní od termínu prvého pojednávania, hoci tento návrh bol plne v jeho procesnej dispozícii, ale jeho vykonanie navrhol až na pojednávaní dňa 13.12.2017 napriek tomu, že žalovaní 1/ a 2/ už vo vyjadreniach k žalobe účinne popreli (v súlade s procesnými povinnosťami podľa § 167 CSP) uplatnený nárok z dôvodu, že už bol plne nahradený poistným plnením žalovaného 2/, preto v súlade so sudcovskou koncentráciou konania v zmysle § 153 CSP tento dôkaz v konaní súd prvej inštancie nevykonával, pričom v prípade zastúpenia strany advokátom konajúci súd nemal podľa § 160 ods. 3 písm. b) CSP poučovaciu povinnosť voči žalobcovi.

2.3. Odvolací súd považuje v prejednávanej veci po právnej stránke za zásadný aj ten záver súdu prvej inštancie, na ktorom založil svoje rozhodnutie a to, že žalobca v spore nepreukázal existenciu zásahu do osobnostných práv v značnej miere nevyhnutnej pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pričom toto posúdenie súdu prvej inštancie v odvolaní žalobca ani nenamietal; odvolací súd sa stotožňuje so správnymi úvahami súdu prvej inštancie založenými na skutkových zisteniach z vykonaného dokazovania o tom, že žalobca mal pred dopravou nehodou problémy s drogami, ktoré spôsobili takmer rok trvajúce liečenie a jeho opakovanú hospitalizáciu, keď v tomto období došlo k prerušeniu jeho školských, spoločenských a športových aktivít s tým, že v konaní nebolo vôbec preukázané, že výsledkom liečby by nutne bolo zlepšenie týchto okolností; zo znaleckého posudku č. 9/2016 zo dňa 26.1.2016 vypracovaným R. B. S. totiž jednoznačne vyplynulo, že psychický stav žalobcu pred nehodou nebol priaznivý, nakoľko v čase nehody bol už po dvoch psychiatrických hospitalizáciách pre psychotické poruchy, ktoré boli rozvinuté pravdepodobne v súvislosti s pravidelným konzumom kanabinoidov (bol na nej závislý) a z dôvodu psychiatrických porúch (F23.0 - akútna a prechodná psychotická porucha bez príznakov schizofrénie, F12.5 - toxická psychóza zapríčinená kanabinoidmi) bol dokonca uznaný za invalidného (pokles pracovného výkonu bol hodnotený na 75 %), pričom v ambulantnej liečbe medzi hospitalizáciami (8 mesiacov) a ani po nich žalobca nespolupracoval a naďalej kanabinoídy užíval. Na uvedenom základe preto žalobca v spore neunesol bremeno tvrdenia ani dôkazu o značnom zásahu do jeho osobnostných práv (práva na zdravie, súkromie a rodinný život), pričom náhrada sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu v sume 58 178 eur adekvátne vyvažuje mieru ujmy na poškodených hodnotách ľudskej osobnosti žalobcu a to s prihliadnutím na všetky okolnosti konkrétneho prípadu a tým účinne zmierňuje nepriaznivý následok neoprávneného zásahu.

2.4. Nedôvodnou bola námietka žalobcu v odvolaní, že žalovaný 1/ nebol riadne zastúpený a preto absencia legitímneho zastúpenia strany na pojednávaniach dňa 23.10.2017, 13.12.2017, 19.2.2018 a 9.4.2018 má za následok nielen neexistenciu práva na náhradu trov konania, ale uvedené mohlo vyústiť aj do vydania kontumačného rozsudku; ako z obsahu spisu vyplýva (č.l. 68), žalovaný 1/ na zastupovanie v spore splnomocnil dňa 11.8.2017 advokátsku kanceláriu LEGAL ART, s. r. o., Námestie SNP 19, Bratislava, IČO: 36 289 302, ktorá súčasne so súhlasom klienta udelila plnomocenstvo v

rovnakom rozsahu aj na advokátsku koncipientku R.. K. P., ktorá sa uvedených pojednávaní osobne zúčastnila, a teda v súlade s § 16 ods. 1, ods. 2 zákona č. 586/2003 Z.z splnomocneného advokáta zastupoval advokátsky koncipient.

2.5. Napokon nebolo možné sa stotožniť ani s námietkou nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku, pretože súd prvej inštancie v jeho odôvodnení podrobne rozviedol rozhodujúci skutkový stav, opísal priebeh konania a uviedol stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, ako aj výsledky vykonaného dokazovania s tým, že citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na posudzovanú vec a z ktorých vyvodil právne závery a náležite ich vysvetlil, pričom správne aplikoval aj právne závery vyplývajúce z ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít. Keďže žalobca v podanom odvolaní ďalej neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktorými by preukázal nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, a s ktorými by sa nevysporiadal už súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, odvolací súd ostatné tvrdenia uvádzané v odvolaní nepovažoval za podstatné, t.j. také, ktoré by svojou relevanciou aj v prípade preukázania boli spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku; ďalšie odvolacie námietky žalobcu preto odvolací súd vyhodnotil v ich súhrne ako právne irelevantné a také, ktoré z povahy veci nie sú spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

2.6. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalovaným 1/ a 2/, ktorí mali v odvolacom konaní plný úspech priznal plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Žalobca okrem iného namietal, že súd nevykonal ním navrhovaný dôkaz výsluchom psychiatra, ktorý ako posudzujúci lekár hodnotil pre účely náhrady škody trvalé následky úrazu v jeho psychickej časti. Tento dôkaz považoval za rozhodujúci v kontexte už vyššie uvedeného právneho názoru súdu o odškodnení všetkých následkov neoprávneného zásahu do psychicko-morálnej sféry života žalobcu inštitútom sťaženia spoločenského uplatnenia, nakoľko čo je obsahom hodnotenia položkou č. 1/255 - Vážne duševné poruchy vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychologických činiteľov a tiesnivých situácií, a či táto reflektuje na všetky životné udalosti, s ktorými je žalobca ako osoba ťažko zdravotne postihnutá denne konfrontovaná, nie je súdu dodnes známe. I naďalej tak zotrváva v názore, že súd prvej inštancie v konaní neuplatnil tzv. sudcovskú koncentráciu a navrhovanie dôkazov bolo obmedzené len zákonnou koncentráciou konania, teda dôkazy bolo možné navrhovať najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí (§ 154 CSP). Lehotu 30 dní na prípadné návrhy na vykonanie dokazovania možno označiť za lehotu sudcovskú podľa § 118 CSP, s ktorou zákon nespája preklúziu procesného oprávnenia sporovej strany a nie za postup súdu podľa § 181 ods. 4 CSP. Od navrhnutia sporného dôkazu sa bez jeho vykonania uskutočnili navyše ďalšie dve pojednávania vo veci (pozn. dňa 19.02.2018 a dňa 09.04.2018), teda ani argument o nehospodárnosti konania nemôže obstať. Nevykonanie dôkazu, ktorý mal potenciál preukázať rozhodný skutkový poznatok tvrdený účastníkom, je tým dôvodom zmätočnosti, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

3.2. K dôvodom nesprávneho právneho posúdenia veci dovolateľ poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.5.2014, sp. zn. 7Cdo 65/2013, publikovanom v Zbierke stanovisk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod publikačným č. R 1/2015. V bode 33. rozsudku odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie spor rozhodol v interpretačných a aplikačných medziach vyššie uvedeného právneho názoru najvyššieho súdu ako súdnej autority (pozn. R 1/2015), podľa jeho názoru sa tak nejedná o odklon od ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR. Toto tvrdenie je však v rozpore s úvahami súdu prvej inštancie, ktorými sa pri hodnotení vykonaných dôkazov a rozhodovaní spravoval. Je tak zrejmé, že vo vzťahu k publikovanému rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR sa v uvedenom jedná o protichodný názor na okruh nárokov v súvislosti s poškodením zdravia. Názor, že ujma v osobnostnej sfére spôsobená zásahom do zdravia dotknutej fyzickej osoby je pokrytá inštitútom sťaženia spoločenského uplatnenia podľa § 444 Občianskeho zákonníka a preto je vylúčená možnosť jej náhrady prostredníctvom ustanovení o ochrane osobnosti, nemožno prijať pre jeho rozpor s právnym poriadkom. Aj česká súdna prax potvrdzuje, že cit. „Právo na ochranu zdravia je pak bez jakékoliv pochybnosti pro každého jedním z nejvýznamnějších, neboť má bezprostřední dopad na kvalitu existence fyzické osoby, resp. na její existenci vůbec. Lze proto uzavřít, že dovolatelka se mýlí, pokud dovozuje

(prípadne spíše dovozuje účelovť), že uplatnění nároků z titulu práva na ochranu osobnosti supluje resp. doplňuje a rozširuje rozsah náhrady škody podle ustanovení § 442 a násl. o.z. (resp. § 420 a násl. o.z.) neboť se jedná o zcela svébytné a samostatné nároky podmíněné rozrůzněnou sférou ochrany, kterou poskytuje občanský zákoník" (bližšie pozri uznesenie Najvyššieho súdu ČR zo dňa 28.06.2017, sp. zn. 30Cdo/154/2007). Nie je tak možné vylúčiť, že jedným konaním budú súčasne naplnené predpoklady zodpovednosti za zásah do osobnostných práv a rovnako podmienky na náhradu škody. Za skutkového stavu, kedy nie je známe, aké zložky v rámci duševnej integrity žalobcu v sebe inheruje položka č. 255, teda inštitút náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, sa odvolací súd pri riešení nastolenej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, čo zakladá prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolateľ žiada, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil, vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a priznal žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Žalovaný 1/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že žalobca mal procesnú povinnosť predložiť prostriedky procesného útoku včas, pričom procesný úkon nie je vykonaný včas, ak ho strana sporu mohla vykonať skôr, ak by konala starostlivo. V prípade porušenia tejto povinnosti súd má možnosť pristúpiť k sankcii predpokladanej v ust. § 153 ods. 2 CSP. Nevykonanie žalobcom navrhovaného dôkazu súdom prvej inštancie pri uplatnení sudcovskej koncentrácie nepovažuje za naplnenie uvedeného dovolacieho dôvodu. Súd prvej inštancie bol v rámci svojej kompetencie oprávnený rozhodnúť o tom, že žalobcom oneskorene navrhovaný dôkaz nevykoná, pričom žalobca v priebehu súdneho konania, ani v predmetnom dovolaní nepoukázal na dôvody, ktoré by mu bránili navrhnúť tento dôkaz skôr. Všetky podstatné skutočnosti zistené R.. Y. sú uvedené v predmetnom posudku. Pokiaľ sa žalobca, resp. jeho právny zástupca domnievali, že v prejednávanej právnej veci je potrebné zohľadniť aj odborný názor R.. T. Y. nad rámec predloženého Lekárskeho posudku o sťažení spoločenského uplatnenia zo dňa 24.09.2015, nič im nebránilo predložiť napr. jeho odborné vyjadrenie, iné písomné vyjadrenie, alebo zabezpečiť jeho účasť na nariadenom pojednávaní. Postupom súdu prvej inštancie rozhodne nemohlo nevykonaním žalobcom navrhovaného dôkazu - výsluchu R.. T. Y., dôjsť k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces. Doposiaľ tiež nie je zrejmé, k akým skutočnostiam mal R.. Y. vypovedať. Ďalej žalobca vo svojom dovolaní neuviedol žiadne tvrdenie, ktoré by preukazovalo, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Súd prvej inštancie a rovnako tak ani odvolací súd vo svojich rozhodnutiach nevyslovili protichodný názor od rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 1/2015, ktorý v niektorých prípadoch pripúšťa možnosť, aby ten istý skutkový dej zakladal nárok na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia a zároveň aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej fyzickej osobe na jej osobnostných právach. Uvedený názor Najvyššieho súdu SR nie je v rozpore s právnou úvahou súdu prvej inštancie, ktorá bola aj potvrdená odvolacím súdom o nemožnosti duplicitnej náhrady založenej na tej istej argumentácii. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že žalobca v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch neuvádzal skutočnosti, ktoré by boli odlišné od tých, na základe ktorých si uplatňoval náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia. Žalovaný 1/ navrhuje, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol, alebo aby dovolanie zamietol a priznal žalovanému 1/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.

5. Žalovaný 2/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že v predmetnom konaní k žiadnej takejto vade nedošlo, pretože súd prvej inštancie neprípustením oneskorene navrhnutého dôkazu konal v plnom súlade s príslušnými ustanoveniami CSP, pričom svoj postup riadne vysvetlil a odôvodnil vo svojom rozsudku. V žiadnom prípade teda týmto postupom nemohli byť porušené procesné práva žalobcu, toľž v takej miere, že by malo dôjsť k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Pokiaľ ide o procesnú rovinu, žalobca porušil svoje procesné povinnosti (vyplývajúce z procesnej diligencie) tým, že daný dôkaz navrhol oneskorene. Jeho právny zástupca totiž tento dôkaz navrhol až na pojednávaní dňa 13.12.2017. Pritom mal možnosť navrhnúť ho už v rámci žaloby, iných písomných podaní alebo na pojednávaní dňa 23.10.2017, na ktorom súd prvej inštancie uviedol svoj predbežný právny názor na uplatnený nárok. Súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd (schválením uvedeného postupu súdu prvej inštancie) teda postupovali plne zákonným spôsobom a nevykonanie uvedeného dôkazu, ktorý žalobca navrhol oneskorene, v žiadnom prípade nepredstavuje vadu konania. Ďalej uviedol, že ohľadne samotnej

problematiky existencie duplicity možných nárokov pri poškodení zdravia odvolací súd ani súd prvej inštancie sa pri riešení danej právnej otázky neodklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Žalobcom označené rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/65/2013 bolo zohľadnené a náležite interpretované pre účely predmetného konania. Odvolací súd právne správne potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým tento žalobu žalobcu zamietol. Je evidentné, že úloha všeobecného súdu spočíva práve vtom, aby rozlíšil, či v konkrétnom prípade došlo k takému poškodeniu zdravia a spôsobeniu takých dôsledkov, ktoré by odôvodňovali priznanie oboch nárokov. To však musí byť predmetom dokazovania. A v prípade, ak sa uvedené následky nepreukážu, súd nemá inú možnosť ako zodpovedajúci nárok nepriznať. Je zrejmé, že súd prvej inštancie, ako ani odvolací súd sa neodchýlili od žalobcom špecifikovanej rozhodovacej línie dovolacieho súdu. Navyše poukazuje aj na iné rozhodnutie dovolacieho súdu uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/196/2009, kde dovolací súd v danom prípade odobril i právny názor odvolacieho súdu. Žalovaný 2/ navrhuje, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol a aby žalovanému 2/ priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“ alebo ako „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP) a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie nie je prípustné.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

10. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

11. Dovolateľ namietal nedostatočné zistenie skutkového stavu veci a nevykonanie niektorých dôkazov. Najmä poukazoval na to, že súd nevykonával ním navrhovaný dôkaz výsluchom psychiatra, ktorý ako

posudzujúci lekár hodnotil pre účely náhrady škody trvalé následky úrazu v jeho psychickej časti. Podľa dovolateľa súd prvej inštancie v konaní neuplatnil tzv. sudcovskú koncentráciu a navrhovanie dôkazov bolo obmedzené len zákonnou koncentráciou konania.

12. Dovolací súd k tejto námietke dovolateľa uvádza, že dokazovaním je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu, a nie účastníkov konania (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/99/2011, 2Cdo/141/2012, 3Cdo/212/2012, 4Cdo/125/2012, 5Cdo/251/2012, 6Cdo/36/2011 a 7Cdo/34/2011). Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (viď R 125/1999). V takom prípade môžu byť síce nedostatočne zistené rozhodujúce skutkové okolnosti (čo v konečnom dôsledku môže viesť dokonca až k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), táto nesprávnosť ale v zmysle už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmätočnosti (k tomu viď R 37/1993 a rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/219/2013, 3Cdo/888/2015, 4Cdo/34/2011, 5Cdo/149/2010, 6Cdo/134/2010, 6Cdo/60/2012, 7Cdo/86/2012 a 7Cdo/36/2011).

12.1. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré dovolateľ naznačuje v dovolaní, nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Súdna prax sa ustálila na názore, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania (viď R 42/1993, ale aj rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/85/2010, 1Cdo/18/2011, 3Cdo/268/2012, 4Cdo/314/2012, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/104/2010, 7Cdo/248/2012).

12.2. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani v zmysle novej právnej úpravy civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (viď rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

13. Konanie odvolacieho súdu v prejednávanej veci však takéto vady nevykazuje. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, pričom podľa názoru dovolacieho súdu zistené skutkové závery odvolacieho súdu nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý (riadny) proces.

14. Dovolací súd podotýka, že účelom sudcovskej koncentrácie konania je zabrániť tomu, aby strany zdržiavali spor neskoro vykonanými procesnými úkonmi. Napr. nie je žiaduce, aby strana sporu predkladala skutkové tvrdenia alebo dôkazné návrhy až na pojednávaní, čo by mohlo znamenať zmarenie účelu už nariadeného pojednávania a požiadavku na vytýčenie ďalšieho pojednávania.

15. Predloženie prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany, ktoré nie je včasné, je definované v § 153 ods. 1, druhá veta. Procesný úkon nie je vykonaný včas, ak ho strana sporu mohla vykonať skôr (objektívne hľadisko), ak by konala starostlivo (subjektívne hľadisko). Toto pravidlo je lex generalis. Neaplikuje sa, ak osobitná právna úprava poskytuje strane sporu lehotu na vykonanie určitého procesného úkonu.

15.1. Ustanovenie § 153 ods. 2 a 3 zakotvuje sankciu za to, že strana sporu nesplnila povinnosť uloženú v § 153 ods. 1. Ak súd dospeje k záveru, že strana sporu neuplatnila prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas, má možnosť buď konanie strany ospravedlniť a na jej procesný úkon prihliadnuť, alebo vyvodiť sankčné dôsledky, teda na omeškaný procesný úkon neprihliadnuť.

(nepriznať mu procesnoprávne účinky) (pozri TOMAŠOVIČ, Marek. § 153 [Sudcovská koncentrácia konania]. In: ŠTEVČEK, Marek, a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022).

16. Odvolací súd dospel k názoru, že v žalobe, prednese žaloby na prvom pojednávaní 23.10.2017, ale ani po vyslovení predbežného právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie žalobca nenavrhol vykonať výsluch svedka R.. Y. a neučinil tak ani v procesnej lehote 30 dní od termínu prvého pojednávania, hoci tento návrh bol plne v jeho procesnej dispozícii, ale jeho vykonanie navrhol až na pojednávaní dňa 13.12.2017 napriek tomu, že žalovaní 1/ a 2/ už vo vyjadreniach k žalobe účinne popreli (v súlade s procesnými povinnosťami podľa § 167 CSP) uplatnený nárok z dôvodu, že už bol plne nahradený poistným plnením žalovaného 2/, preto v súlade so sudcovskou koncentráciou konania v zmysle § 153 CSP tento dôkaz v konaní súd prvej inštancie nevykonával.

17. Nevykonanie žalobcom navrhovaného dôkazu súdom prvej inštancie pri uplatnení sudcovskej koncentrácie, ktorá bola súdom prvej inštancie ako aj odvolacím súdom v rozhodnutiach riadne odôvodnená, teda nepovažuje dovolací súd za naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP. Súd prvej inštancie bol v rámci svojej kompetencie oprávnený rozhodnúť o tom, že žalobcom oneskorene navrhovaný dôkaz nevykoná, pričom žalobca v priebehu súdneho konania, ani v predmetnom dovolaní nepoukázal na dôvody, ktoré by mu bránili navrhnúť tento dôkaz skôr.

18. Samotná skutočnosť, že dovolateľ sa nestotožňuje so spôsobom vyhodnotenia týchto dôkazov, nemôže bez ďalšieho viesť k záveru, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhovaného spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 98/97).

19. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Prípustnosť jeho dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

20. Na podklade vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je v tejto časti podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, a preto ho podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

21. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje totiž dovolaciemu súdu posúdiť, či ide o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, či je táto otázka riešená dovolacím súdom rozdielne alebo nebola riešená. Zároveň musí byť v dovolaní podanom z tohto dôvodu aj konkrétne označené jeho rozdielne rozhodnutie alebo rozhodnutie, od ktorého sa odvolací súd odklonil, riešiace otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu alebo tvrdenie, že táto právna otázka nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená.

22. Dovolací súd si plne uvedomuje, že by bolo v rozpore s princípmi spravodlivého procesu, pokiaľ by sa pri posudzovaní dovolania uplatňoval prílišný formalizmus. V rozpore s týmito princípmi ale nie je prístup majúci na zreteli, že ustanovenia CSP vyžadujú istú mieru formálneho a obsahového vyjadrenia dôvodov, z ktorých procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania. Ak však dovolanie aj po zameraní sa dovolacieho súdu na jeho obsah (§ 124 CSP) zostáva naďalej nejednoznačné alebo nejasné v tom, že z neho nemožno s istotou usúdiť, ktorú právne významnú otázku mal dovolateľ na mysli, je potrebné mať na zreteli, že právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v ustanoveniach CSP nedáva žiadny priestor pre uplatnenie domnienok alebo dedukcií dovolacieho súdu alebo jeho dohadov o tom, ktorú z viacerých právnych otázok riešených prvoinštančným a odvolacím súdom mal dovolateľ (jeho advokát) na mysli pri formulovaní dovolania.

23. Nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP, je konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa odvolací súd riešil nesprávne. Najvyšší súd uvádza tiež to, že pokiaľ dovolateľ namieta nesprávnosť alebo nepodloženosť niektorých skutkových záverov súdov, neprípustne tým predkladá na dovolací prieskum skutkové, nie právne otázky. Dovolací súd je pritom viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

24. Teda musí ísť o otázku právnu (v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

25. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP má osobitný význam korelačný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Najvyšší súd už v niektorých rozhodnutiach uviedol, že „ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali“ (porovnaj napr. sp. zn. 3Cdo/6/2017, 3Cdo158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo87/2017, 6Cdo21/2017 a tiež 6Cdo/129/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

26. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktoré zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 2Cdo/203/2016 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017, 6Cdo/123/2017 a 7Cdo/140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

27. Dovolateľ ako právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP uviedol poukázal na to, že ten istý skutkový dej môže v niektorom prípade zakladať zároveň tak nárok na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej fyzickej osobe na jej osobnostných právach.

28. Odklon právnych záverov odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu žalobca odôvodňuje poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 28. mája 2014, sp. zn. 7Cdo/65/2013, publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod publikačným č. R 1/2015, v znení právnej vety: „Ten istý skutkový dej môže v niektorom prípade zakladať zároveň tak nárok na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej fyzickej osobe na jej osobnostných právach; tieto

nároky treba dôsledne rozlišovať a pri ich posudzovaní mať na zreteli nielen odlišnosť vzťahov, z ktorých sú vyvodzované, ale tiež právnej úpravy, ktorá sa na ne vzťahuje. Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov nemožno vyvodiť, že by sa v rámci odškodňovania bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia mal zohľadniť aj zásah do dôstojnosti, súkromia alebo rodinného života poškodeného."

29. Súd prvej inštancie v danom prípade vyhodnotil, že „žalobca sa v konaní obmedzil len na tvrdenie, že došlo k zásahu do jeho cti, dôstojnosti, súkromia, a telesnej integrity; akým spôsobom však došlo k zásahu do týchto osobnostných zložiek zostalo z jeho vyjadrení nezistiteľné. Súd prvej inštancie pripomenul, že v civilnom kontradiktórnom konaní je vždy povinnosťou žalobcu uviesť rozhodujúce skutočnosti na osvedčenie danosti uplatňovaného nároku, a ak teda žalobca nekonkretizoval ako došlo k zásahu do jeho cti a dôstojnosti, ako sa v tejto oblasti zásah prejavil, neunesol bremeno tvrdenia."

29.1. Rovnako aj odvolací súd dospel podobne k záveru, že „...nespočívala v odklone od ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR, ako to nesprávne namietal žalobca v odvolaní, ale ako súd prvej inštancie (konkrétne v odseku 27. odôvodnenia napadnutého rozsudku) výslovne konštatoval z dôvodu, že hoci najvyšší súd v citovanom rozhodnutí nevyklučuje, že ten istý skutkový dej môže zakladať nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, ako aj na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu zásahu do osobnostných práv, avšak je potrebné si súčasne uvedomiť, že ak žalobca neuviedol žiadne iné skutkové okolnosti (v podobe následkov spôsobených nehodou), ako tých, ktoré už boli nahrádzané iným právnym inštitútom, neunesol bremeno tvrdenia..."

29.2. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu sa sudy oboch inštancií neodklonili od právnych záverov vyjadrených vo vyššie označenom rozhodnutí ohľadom toho, aké okolnosti majú vplyv na posúdenie ujmy v osobnostnej sfére spôsobené zásahom do zdravia dotknutej fyzickej osoby. Otázka, či sa sudy v individuálnych okolnostiach daného prípadu neodklonili od tejto všeobecnej charakteristiky, súvisí s ich skutkovými zisteniami, resp. s neunesením dôkazného bremena dovolateľa počas konania.

30. Dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nemôže ale posudzovať správnosť skutkových zistení súdov alebo výsledok hodnotenia, resp. nevyhodnotenia dôkazov, premietajúci sa do skutkových zistení súdu. Každé jedno rozhodnutie o ujme v osobnostnej sfére je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady. Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených podmienok postupujú totiž sudy vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade.

31. Dovolací súd preto konštatuje, že prípustnosť dovolania uplatneného žalobcom podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je daná. Preto dovolací súd dovolanie žalobcu aj v tejto časti odmietol v zmysle § 447 písm. f) CSP.

32. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

33. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.